

Διαλέξτε ένα γράμμα της αλφαβήτου για να οδηγηθείτε την αντίστοιχη ομάδα ιδιωμάτων

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Φ Χ Ψ

ΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΜΑΣ – ΙΔΙΩΜΑΤΑ

A

Αβγό, το	: λίπος από την κοιλιά του γουρουνιού
Αβέρτα	: ελεύθερα
Αγγειά, τα	: σκεύη της κουζίνας
Αγκίζαβος, ο	: δύστροπος άνθρωπος, στριφνός
Αγραπίδα, η	: κρηπίδα της σκεπής
Αζάπ'	: ζώα που βόσκουν ανεπιτήρητα
Άζαπος, ο	: ανυπόταχτος
Αϊ-Δημήτρ'ς, ο	: Οκτώβριος
Άιστη	: πηγαίνετε, "άντε πάτε" (υποτιμητικά)
Ακουρμαίνομαι	: προσπαθώ να ακούω
Άκ'σα	: άκουσα
Αλάνταβος, ο	: πολύ ζωηρός, χωρίς τάξη στη δουλειά
Αλάργα	: μακριά
Αλαταριά, η	: πλακερή πέτρα που πάνω της οι κτηνοτρόφοι αλατίζουν τα ζώα
Αλ'σίβα, η	: νερό βρασμένο στη στάχτη
Αλύχτισμα, το	: γαύγισμα
Αλωνάρ'ς, ο	: Ιούλιος
Αμαλαιά, η	: αβόσκητη τοποθεσία
Αμούντ'	: εξαφάνιση, «καθ'κι, έγινι αμούντ'»
Αμπάρι, το	: στενόμακρο ξύλινο κιβώτιο με χωρίσματα για αλεύρι, σιτάρι, καλαμπόκι
Άμπλας, ο	: πολύ νερό στο αυλάκι
Αναβιρβέρ'ξα	: υπόφερα από το πόνο, το κρύο κ.λ.π.
Ανάκαρα, τα	: ανεπάρκεια σωματικών δυνάμεων, «δεν έχω ανάκαρα»
Ανάμα, το	: κόκκινο κρασί για τη Θεία Κοινωνία
Ανατρεύομαι	: κάνω πως δεν θέλω

Ανέμν, n	: σύνεργο για το μάζεμα του νήματος στα μασούρια ή κουβάρια
Ανεμοδούρα, n	: ξύλινο σύνεργο αργαλειού που μαζεύει το «γνέμα»
Αντριάς, ο	: Δεκέμβριος
Αξάλη, (Β'κέντρα), n	: μακρύ ξύλο που στη μια άκρη έχει καρφή για να κεντρίζει τα βόδια όταν οργώνουν και στην άλλη σίδερο πλακέ για να ξεκολλάνε τις λάσπες από το αλέτρι
Απάλη, n	: δέμα από τριφύλι ή χορτάρι
Απαναθέ	: από πάνω
Απέ	: διαφορετικά, «κι απέ ύστια»
Απίστομα	: μπρούμυτα
Απομούρι'	: «πήδ'σι απομούρι'», αδίσταχτα
Απολ'τό, το	: μάλλινο ύφασμα
Απόπατος, ο	: αποχωρητήριο
(Αναγκαίο, το)	:
Αποπουϊ	: επιφώνημα που γίνεται σε κακό
Απούθε	: από πού
Απόϊ, το	: ελαφρό αεράκι
Αρβάλι, το	: μεταλλικό χερούλι δοχείου, καζανιού κ.λ.π.
Αρβαλώνομαι	: πιάνομαι από κάπου
Αρνοπόκι, το	: μαλλί από αρνιά
Αρούπωτος, ο	: αχόρταγος (μετ.)
Αρι'μένο, το	: φαγητό μη νηστήσιμο
Αρι'μή, n	: παράγωγο από ξυνόγαλο, κλοτσιοτήρι
Ασκάλη, n	: γεωργικό εξάρτημα που ενώνει το ζυγό με το σταβάρι
Αστροφός, ο	: γιαλός
Αυτούϊαϊά	: ακριβώς αυτού
Αχάμνια, n	: αίσθηση αδυναμίας, ατονίας

B

Βαβά, n	: γιαγιά
Βαζοκοπάω	: θορυβώ
Βάκρια, n	: ονομασία προβατίνας
Βακριοκάλεσια, n	: ονομασία προβατίνας
Βαντάκι, το	: δέσμη με καλαμποκιές
Βαρδάρια, τα	: ξύλινο σύστημα του αλευρόμυλου που ρυθμίζει την πώση των δημητριακών στις μυλόπετρες
Βελέντζα, n	: κουβέρτα μάλλινη φλοκάτη ή σκέτη
Βετούλι, το	: κατσίκι ενός χρόνου

Βιό, το	: περιουσία, γίδια-πρόβατα κ.λπ.
Βισιά, η	: χτύπημα ζώου με τη βέργα
Β'ζοπιάνω	: βοηθώ νεογέννητο αρνί, κατσίκι να βυζάζει
Βλογούδι, το	: ψωμάκι που ψήνουν με τα πρόσφορα
Β'νά, τα	: βουνά
Βουνιά, η	: κοπριά κατοικίδιων ζώων
Βραϊά, η	: μακριά σκαμμένη λωρίδα χωραφιού

Γ

Γαλάρια, τα	: γιδοπρόβατα που έχουν γάλα
Γάνα, η	: μαύρισμα από κάρβουνα
Γατσιάζω	: σηκώνονται οι τρίχες στο πρόσωπο από το πολύ κρύο
Γερεύω	: γίνομαι καλά
Γιαγκάζ'κος, ο	: ατίθασος, ζωηρός, ανήσυχος
Γιατάκι, το	: πρόχειρο κρεβάτι βοσκών με κλαδιά
Γιδοβίτσα, η	: κοπάδι με γίδια
Γιρμάς, ο	: χοντροαλεσμένος καρπός για τα ζώα
Γκανιάζω	: διψάω για νερό
Γκισέμ', το	: κριάρι ή τραϊ που πάει μπροστά από το κοπάδι
Γκώνομαι	: χορταίνω φαγητό
Γλαβανή, η	: καταπαχή που επικοινωνεί με το υπόγειο
Γιούκος, ο	: διπλωμένες κουβέρτες η μια πάνω στην άλλη
Γ'ρούνι, το	: γουρούνι
Γουρ'νοτσάρ'χα, τα	: πρόχειρη υπόδεση από δέρμα γουρουνιού
Γρέκι, το	: τόπος που κοιμάται το κοπάδι
Γρίβα (ο), η, το	: προβατίνα, γίδα, άλογο με άσπρό και μαύρο τρίχωμα

Δ

Δερμόνι, το	: κόσκινο για το καθάρισμα των δημητριακών
Διασίδι, το	: νήματα έτοιμα για ύφανση
Διάτανος, ο	: διάβολος
Δικούλ', το	: γεωργικό σύνεργο με δικάλες για το λίκνισμα ή τη συλλογή χορταριού
Δίμ'το, το	: μάλλινο ψιλό ύφασμα για ενδυμασία
Δόγα (ες), η, (οι)	: στενό ξύλο από καρδάρα, βαρέλι κ.λ.π.
Δοκίθ'κα	: κατάλαβα ποιο ζώο λείπει από το κοπάδι
Δριμόχολο, το	: δυνατός αέρας με βροχή
Δρολάπ', το	: νερόχιονο

Ε

Έκα	: σταμάτα, περίμενε, «έκα λίγο να τελειώσω»
Εφές	: χθες το βράδυ

Ζ

Ζαβός, ο	: ανάποδος, γκρινιάρης
Ζαλικώνομαι	: βάζω φορτίο στην πλάτη
Ζαπώνω	: οικειοποιούμαι κάτι που δεν μου ανήκει
Ζάρκο, το	: ζώο με πολύ κοντό τρίχωμα
Ζάφτω	: τρώω χορταστικά
Ζερβά, τα	: μέρη ανήλιαγα
Ζεύκια, τα	: ευχάριστα, απολαυστικά
Ζεύδες, οι	: ξύλινες βέργες που περνούσαν στο ζυγό και έδεναν στο λαιμό των βοδιών για όργωμα
Ζιόγκος, ο	: εξόγκωμα
Ζ'λάπ', το	: άγριο ζώο του δάσους
Ζούρα, η	: ρίγος «έχω ζούρα στο κορμί»
Ζ'γούρ', το	: αρνί ενός χρόνου
Ζυγώνω	: πλησιάζω
Ζωντόβ'λο, το	: άνθρωπος κουτός, ανόητος

Η

Ηλιάτσι, το	: γιατρικό
-------------	------------

Θ

Θαμαίνομαι	: νιώθω θαυμασμό
Θερμαίνομαι	: έχω ρίγη με πυρετό
Θερ'τής, ο	: Ιούλιος
Θρασίμι, το	: ψόφιο ζώο
Θράσιο, το	: άνοστο
Θραφερό, το	: πολύ τρυφερό βλαστάρι
Θυροστόμι, το	: κάσωμα της πόρτας

Ι

Ίγγλα, η	: λωρίδα υφαντή ή δερμάτινη με την οποία δένουν το σαμάρι στο ζώο, η «ζώσιτρα»
----------	--

Ίσκα, η	: παράσιπο δένδρων, που όταν επεξεργασθεί ανάβει εύκολα φωτιά
Ίτσια, τα	: ανοιξιιάτικα λουλούδια
Ίψές	: χθες βράδυ
Ιδιάζω	: προετοιμάζω νήματα για ύφαμα

Κ

Καθάριο, το	: αλεύρι ή ψωμί από σπάρη
Κακάβ', το	: κατασάρολα
Καλκάν', το	: τρίγωνο σκεπής από τη στενή πλευρά σπιτιού ή καλύβας
Καλότ'ρες, οι	: κακά πνεύματα
Καμόσια, τα	: πρόφαση ασθένειας
Καπιάλια, τα	: πολλά περιουσιακά στοιχεία
Κήρνα, η, (Κηρνί), το	: είδος κυψέλης για τα μελίσσια
Κιλέβα, η	: νήμα μαζεμένο με το τυλιγάδι
Κιντέρη, το	: στενοχώρια, «τό'βαλε κιντέρη»
Κηρέτσι, το	: παλιό οικοδομικό υλικό μεγάλης αντοχής
Κλάπες, οι	: ξύλινη κατασκευή πλεγμένη με δέρμα γουρουνιού, για να πατούν στο χιόνι
Κλαυνάω	: γαυγίζω
Κλοτσιπήρι, το	: παράγωγο από το ξυνόγαλο
Κόθρος, ο	: κόρα στο γύρω ψωμιού, πίτας, πλαστού κ.λ.π.
Κοκόσιες, οι	: καρποί της καρδιάς
Κολώβιο, το	: πουλόβερ
Κονάκι, το	: σπιτοκάλυβο
Κοντότα, η	: τακτική πληρωμή (παλιά) σε γιατρό, δάσκαλο κ.λ.π.
Κορφή, η	: ξυσιμένο γάλα από το οποίο βγαίνει βούτυρο
Κουβέλι, το	: είδος κυψέλης από κούφιο κορμό δένδρου
Κούζιουκα, η	: πανωφόρι
Κουκουμπιδιώμαι	: πηδάω πάνω-κάτω
Κουλκουτάω	: κουνάω δοχείο με νερό ή γάλα
Κουμάσι, το	: χώρος που έβαζαν το γουρούνη
Κούνταλο, το	: μικρό ξερό ξύλο στον κορμό των δένδρων
Κουντό, το	: πουκάμισο χωρίς γιακά
Κουντούρες, οι	: μικρά ξυλάκια για παιδικό παιχνίδι
Κουρκουνιάζω	: κάθομαι στα γόνατα
Κουρκούτ', η	: γάλα με καλαμποκίσιο αλεύρι, κρέμα

Κουρύτους, ο (κοπάνα, η)	: στενόμακρο ξύλο πελεκημένο για να πίνουν ή να τρώνε καρπό τα ζώα, καθώς και το γουρούνι
Κουτάω	: τολμάω
Κόφα, η	: ξύλινο παγούρι μέσα στο οποίο έβαναν κρασί και προσκαλούσαν για το γάμο
Κοψίδ', το	: μικρό κομμάτι κρέας
Κραμποκούκι, το	: μικρή κουλούρα ψωμιού με καλαμποκίσιο αλεύρι, που ψήνεται στη χόβολη
Κρένω	: μιλάω
Κρισίπ', το	: άγονος τόπος
Κρισουλιά, η	: θαμνώδες αγκαθερό δενδράκι
Κρούτα, η (ο), το	: προβατίνα με κέρατα
Κωλόκρ'α, τα	: κοντά μαλλιά από τα πισινά των προβάτων
Κωλοκ'ρίζω	: κόβω μαλλιά από τα πισινά και την κοιλιά των προβάτων

Λ

Λαβούρα, η	: φοβία
Λαγάρ'σα	: έφτασα με κόπο στον προορισμό μου
Λαγαρίζω	: απαλάσσω από ξένες ουσίες
Λαγγιόλι, το	: υφασμάτινη λωρίδα
Λαΐα, η (τα)	: μαύρη προβατίνα
Λαϊάζω	: ψυχάζω, ηρεμώ
Λακάω	: φεύγω τρέχοντας
Λάκκα, η	: επίπεδη τοποθεσία
Λάμια, η	: δράκαινα
Λάμπαξα	: ξαφνιάστηκα
Λανάρια, τα	: σύνεργο επεξεργασίας μαλλιών από τα πρόβατα
Λαρώνω	: ψυχάζω, «λάρωσε το παιδί απ' το κλάμα»
Λατσούδια, τα	: κλαριά ελατιών
Λειψό, το	: ψωμί χωρίς προζύμι
Λέτρο, το	: καλαμποκίσιο αλεύρι ανακατεμένο με νερό, τροφή για το γουρούνι
Λιαταρίζω	: κόβω το κρέας μικρά κομμάτια
Λιασιάζω	: συνθλίβω κάτι
Λιουγκρίζω	: μόλις που βλέπω λίγο
Λόντζα, η	: μπαλκόνι
Λόρδα, η	: έντονη επιθυμία για φαγητό

Λουθνάρια, τα	: εξανθήματα με πύον σε διάφορα σημεία του σώματος
Λουϊάζω	: βάνω με το νού μου, λογιάζω
Λούτσα, η	: τοποθεσία που κρατάει νερό
Λούτσα	: «έγινα λούτσα», έχω βραχεί πολύ

M

Μαλλέτο, το	: κονδρό μάλλινο υφαντό για πανωφόρι
Μαναφούκια, τα	: κουτσομπολιά
Μάνταλος, ο	: ξύλινος σύρτης
Μαντάνια, τα	: ξύλινη κατασκευή, η οποία κινείται με νερό και «χτυπάει» τα υφαντά για να «δέσουν» και να γίνουν μαλακά
Μαντζάτο, το	: χαμηλότερο και ζεστότερο δωμάτιο του σπιτιού
Μαντ'λώματα, τα	: δώρα της νύφης σε συγγενείς και κουμπάρους
Μαξούλι, το	: γάλα με τα παράγωγά του
Μαργώνω	: κρυώνω
Μαρμάρα, η	: στείρα προβατίνα ή γίδα
Μαρδαγαλιά	: όταν τα ζώα πάνε όλα μαζί
Μάσια, η	: τσιμπίδα για κάρβουνα
Μάσ'να, η	: καλύβα για γίδια
Μελέτ', το	: σόϊ, γενιά
Μελισσόχορτο, το	: μυρωδάτο χορτάρι που το χρησιμοποιούν για να μαζεψτούν οι μέλισσες
Μελίστρα, η	: τοποθεσία με κοκκινωπό χαλίκι
Μίρλα, η	: συνεχές και σιγανό κλάμα μικρού παιδιού
Μ'σάντρα, η	: ξύλινη ντουλάπα
Μισάλι, το	: βαμβακερό τραπεζομάνηλο
Μισαρ'κά, τα	: εντόσθια των ζώων
Μ'σούρα, η	: βαθιά πλήινη γαβάθα
Μοραπάς, ο	: ιστορία
Μουλαϊμκος, ο	: μαλακός ήρεμος άνθρωπος
Μούλα, η	: θηλυκό μουλάρι
Μούτλη, η	: λάσπη νερουλή
Μουτλάκ'	: σώνει και καλά
Μόχαλο, το	: πέτρα που ρίχνει ο τσοπάνος για το γύρισμα των ζώων
Μπακούλι, το	: μάλλινο υφαντό σακούλι, σχολική τσάντα
Μπακράτσι, το	: χάλκινο οικιακό σκεύος
Μπάρτσα, η	: ονομασία γίδας

Μπασιούρα, η	: ονομασία προβατίνας
Μπάτσα, η	: κλαρί από έλατο
Μπέλα, η	: ονομασία προβατίνας
Μπεσίκι, το	: κούνια μωρού
Μπλάζω	: συναντώ άνθρωπο τυχαία
Μ'πλιώρα, η	: ενάμισι - δύο ετών προβατίνα
Μπομπότα, η	: ψωμί με καλαμποκίσιο αλεύρι
Μπούζι, το	: πολύ κρύο νερό
Μπουκουβάλα, η	: πρόχειρο φαγητό με τριμμένο ψωμί, τυρί και βούτυρο στο τηγάνι
Μπουλκότσια, τα	: δυό-τρία είδη δημητριακών και οσπρίων, που έβραζαν μαζί στις 21 Νοεμβρίου
Μπουραζάν', το	: υφαντό μάλλινο παντελόνι
Μπουτινέλος	: στενόμακρη κωνοειδής ξύλινη κατασκευή στην οποία "κοπανίζουν" το γάλα για να βγει το βούτυρο
Μπουτινός, ο	: το κενό ταβανιού και σκεπής
Μπούτσ'κα, η	: ονομασία προβατίνας
Μπράχος, ο	: σκόνη στα φύλλα του πλάτανου
Μ'τάρια, τα	: απαραίτητα εξαρτήματα του αργαλειού για το ύφανμα, ανεβοκατεβάζουν το σιμόνι

N

Νταϊάκι, το	: υποστήλωμα
Ντερλικώνω	: τρώω πάρα πολύ, λαίμαργα
Ντίρα, η	: στενό πέραςμα
Ντιριώμαι	: ντρέπομαι
Νιρόχι, το	: αδιέξοδο
Νι'χάλ', η	: διχάλα

Ξ

Ξαΐ, το	: αλεστικό δικαίωμα του μυλωνά
Ξαλλάζω	: φοράω άλλα ρούχα καθαρά
Ξαμώνω	: απλώνω να πιάσω κάτι
Ξεκαμπάω	: βγαίνω σε ανοιχτό μέρος
Ξερόντζολο, το	: γυμνό δένδρο σχεδόν ξερό
Ξεχουρδίζω	: ξεφεύγω
Ξηροσκούτελο, το	: άβραστο σπάρι που διάβαζαν για αφορισμό
Ξηροσταλιάζω	: στέκομαι όρθιος πολύ ώρα

Ειζάρκατος, ο	: γυμνός
Ξ'θάλ', το	: γυριστό ξύλο που σηκώνουν τη γάστρα
Εικαπίστρωτος, ο	: αυτός που δεν ελέγχει την συμπεριφορά του, ανάγωγος
Ξίκ'κο, το	: ελλιποβαρές
Ξιμισκ'λάω	: χωρίζω ένα κλαρί στα δυο
Ξιμοτόχ'	: επίσκεψη με συγκεκριμένο σκοπό, επίτηδες
Ξιμπλέτωτος, ο	: αυτός που δεν φοράει ρούχα
'Ξος, ο	: ιξός, παράσιτο σε έλατα, κέδρα κ.λ.π.
Ξιγγοκέρι, το	: κερι από βαμβακερό ύφασμα και ζωικό λίπος («πάνα»), αναγκαίο στους κτηνοτρόφους να ανάβουν φωτιά και να βλέπουν στο σκοτάδι τις νύχτες

Ο

Όργος, ο	: λωρίδα σπαρτού που το πλάτος του είναι ανάλογο με τον ή τους εργάτες
Ορμώνω	: οδηγώ το κοπάδι σε συγκεκριμένο σημείο
Ουδιδώ	: ακριβώς εδώ
Ουδίζω	: μοιάζω, ταιριάζω, συμφωνώ

Π

Παγάδιασε	: μειώθηκε ο πόνος
Παγγλίδια, τα	: αντικείμενο που έσπασε σε πολλά κομμάτια
Παλαμίζω	: αλείφω με το χέρι το δάπεδο με αργιλώδες χώμα
Παπάρα, η	: πρόχειρο φαγητό με τυρί, ψωμί και βούτυρο μέσα σε ζεστό νερό
Παραπανούλια	: λίγο παραπάνω
Παστός, ο	: λίπος γουρουνιού
Πάτα, η	: παγίδα που έστηναν το χειμώνα για τα πουλιά
Πατήθρες, οι	: εξαρτήματα του αργαλειού με τα οποία ανεβοκατεβάζουν τα “μ'τάρια”
Πατ'λιά, η	: αγκαθωτός θάμνος
Πατούνες, οι	: φτέρνες
Παχνί (α), το, τα	: στενόμακρη ξύλινη κατασκευή για να τρώνε χοιράρι τα ζώα
Πεντόβολα, τα	: παιδικό παιχνίδι με πύλινους ή πέτρινους βόλους
Πέτακας, ο	: απότομος βραχώδης τόπος
Πέτρα, τα	: φύλλα από ζυμάρι για πίττα, γλυκό κ.λ.π.
Πετρόβεργο, το	: πλάστης

Πινακίδια, τα	: πλακερά ξύλα που πάνω τους έγραφαν παλιότερα
Πλαστός, ο	: νοστιμότητα φαγητό στο ταψί σαν πίτα, με καλαμποκί- σιο αλεύρι, χόρτα και τυρί
Ποσπορίτ'σα, η	: γιορτή της 21 Νοεμβρίου, μετά τη σπορά
Πουκάρι, το	: τα μαλλιά από το κουρεμένο πρόβατο
Πουριά, η	: πόρτα κήπου, χωραφιού, στρούγκας κ.λ.π.
Πρατίνα, η	: θηλυκό πρόβατο
Πρεβέντα, η	: στολισμένη κουλούρα ψωμιού που ανταλλάσσουν νύφη και γαμπρός, παλαιότερα πήγαιναν και οι καλεσμένοι
Προβιά, η	: δέρμα από το πρόβατο
Προγκάω	: διώκω με φωνές ή κινήσεις ξαφνικά και γρήγορα τα ζώα
Προκάνω	: προλαβαίνω
Πρότα, τα	: πρόβατα, «πάει ου Γιώργους στα πρότα»
Προύτσαλα, τα	: προσανάμματα για τη φωτιά
΄Π'στρόφια, τα	: επίσκεψη νεονύμφων στα πεθερικά λίγες μέρες μετά το γάμο τους
Πυκνάδα, η	: σίτα που κοσκίνιζαν αλεύρι
΄Π'ριόβολος, ο	: μικρή μεταλλική κατασκευή που χτυπούσαν πάνω στο «στουρνάρι» και την «ίσκα» και άναβαν φωτιά
Πυροσιά, η	: μικρός σιδερένιος τρίποδας, που πάνω έβαναν την κα- ταρόλα να θράσουν φαγητό

P

Ρασεύω	: περνάω στο δρόμο κ.λπ.
Ρεκάζω	: φωνάζω γοερά
Ρεντ'στά, τα	: πρόχειρο φαγητό με αλεύρι σε ζεστό νερό
Ρεισιναριά, η	: ρεισίνι από έλατα αλοιμένο σε πανί ή χαρτί που βά- ζουν στη μέση για θεραπεία
Ριβέλα, η	: όταν τα ζώα πάνε το ένα πίσω από το άλλο
Ρόγα, η	: αμοιβή τσοπάνη
Ρογγλί (α), το, τα	: ο καρπός του καλαμποκιού μαζί με τα φύλλα πριν γί- νει η συλλογή του
Ρόγγαλο, το	: μικρό μυτερό ξερό ξύλο στον κορμό των δένδρων
Ρόγγι, το	: χέρσος τόπος με πυκνή βλάστηση
Ρόκα, η	: σύνεργο για γνέσιμο μαλλιού
Ροκίσιο, το	: ψωμί από καλαμπόκι
Ρούντο, το	: πρόβατο με κοντό μαλακό μαλλί
Ρουπώνω	: χορταίνω (μεταφ.)
Ρούσσοσ, ο	: ξανθοκόκκινος άνθρωπος

Σ

Σαλαγάω	: οδηγώ το κοπάδι με φωνές
Σαρμανίσα, η	: κούνια μωρού
Σαριά, η	: αποπλύματα από μαλλιά προβάτων
Σάρα, η	: πολύ απότομη κατηφορία, χωρίς βλάστηση
Σβάρνα, η	: γεωργικό σύνεργο που ίσιαζαν το οργωμένο χωράφι
Σγαρόνια, τα	: χοντρές μάλλινες υφαντές παντόφλες
Σιακάτ'	: προς τα κάτω
Σιαπάν'	: προς τα πάνω
Σιαπανίσιος, ο	: βουνίσιος άνθρωπος
Σίβα, η	: ασπρόμαυρη-γκρίζα προβατίνα
Σιμπάω	: φροντίζω τη φωτιά
Σιούτα, η, τα	: γίδια ή πρόβατα χωρίς κέρατα
Σύρμα, το	: στενό μονοπάτι
Σκαπειάω	: περνάω τη ράχη ή το διάσελο
Σκαρίζω	: ξυπνάω το κοπάδι, συνήθως τη νύχτα για βοσκή
Σκιρεύω	: κάνω δουλειές στην κουζίνα
Σκλημπότσα, η	: ξύλο μικρό που απομένει στον κορμό του κομμένου δένδρου
Σκούζω	: φωνάζω δυνατά
Σκρούμπος, ο	: υπόλοιπο καμμένου υφάσματος
Σκ'τέλ', το	: βρασμένο σιτάρι, το συχώριο-κόλλυβα
Σκ'τί, το, τα	: μάλλινο υφαντό ύφασμα ή τα ρούχα που φορούσαν
Σοκάρδ', το	: ρούχο που φορούσαν από μέσα
Σουμπολιάζω	: συμπληρώνω
Σούμπρο, το	: ψίχα καρυδιού
Σουρτάρα, η	: όταν τα ζώα πάνε σχεδόν όλα μαζί
Σουπιέρα, η	: βαθύ μεταλλικό πιάτο
Σπέρδιλος, ο	: ευκίηπος
Σπρούχνη, η	: ζεστή στάχτη στο ιζάκι με λίγα αναμένα κάρβουνα
Σταβάρ', το	: μακρύ πελεκημένο ξύλο που ενώνει την αλετροπόδα με το ζυγό
Σταμπόλ', το	: ξύλινο μέτρο είκοσι οκάδων
Στέκα	: περίμενε, «έκα λίγο να'ρθω κι εγώ»
Στεφάνι, το	: ξύλινη κατασκευή με την οποία κρέμαγαν στο λαιμό των ζώων κυπροκούδουνα
Στεφάνι, το	: απότομος μεγάλος βράχος, γκρεμός
Στρέγγλα, η	: έντομο που ενοχλεί σε μεγάλο βαθμό τα βοοειδή
Στρεγγλιάτο, το	: κλωρό τυρί πριν μπει στις τσαντίλες

Στρεχιάζω	: ακουμπάω στην άκρη του τοίχου
Στρούγκα, η	: φραγμένο μέρος που αρμέγουν τα ζώα
Στρογγόλ'θο, το	: πέτρα που κάθονται οι τσοπάνηδες και αρμέγουν
Συντέλια, η	: μεγάλη ξαφνική μπόρα που έκανε ζημιές
Συρμή, η	: επιδημία
Συνταρχάω	: κάνω την εργασία γρήγορα
Σφαϊό, το	: δυνατός σωματικός πόνος
Σφοντύλι, το	: μικρό κωνοειδές πελεκημένο ξύλο με τρύπα στη μέση για να μπαίνει το αδράχτι
Σφραϊστερο, το	: μικρή ξύλινη στρόγγυλη κατασκευή με εγχάρακτο σταυρό και γράμματα αρχικά, που σφραγίζουν τα πρόσφορα για τη λειτουργία

Τ

Τάβλα, η	: μικρό χαμηλό και στρογγυλό τραπέζι για φαγητό
Τ'αποτώρα	: πριν από λίγο
Ταρατόρι, το	: ξαφνική δυνατή μπόρα
Ταχιά	: αύριο
Τέμπλα, η	: μακρύς ξύλινος κορμός που έβαζαν στις φράχτες
Τζιαουνάω	: αναστενάζω από τους πόνους
Τ'λούπα, η	: μικρή ποσότητα μαλλιού που μπαίνει στη ρόκα για γνέσιμο
Τ'λουπώθ'κα	: σκεπάστηκα μέχρι και το κεφάλι
Τραπέτσι, το	: πολύ ξινό
Τρουβάς, ο	: μάλλινο υφαντό σακούλι
Τ'ρόγαλο, το	: υγρό που μένει από το φρεσκοπηγμένο τυρί
Τ'ράω	: κοπάζω
Τσαγκάδα, η, τα	: προβατίνες στις οποίες δεν βυzaίνουν τα αρνιά
Τσαπρουνιά, η	: θαμνώδες αγκαθωτό δενδράκι
Τσαπ-τσαπ	: φράση για τα γίδια
Τσάρκος, ο	: μικρός κλειστός χώρος για αρνιά-κατσίκια
Τσιατάλ', το	: ξερό ξυλάκι σε κορμό δένδρου
Τσιγαρίδες, οι	: μικρά κομμάτια κρέας χοιρινό, που μένουν μετά το λιώσιμο του παστού
Τσίπα, η	: λεπτό μαντίλι για το κεφάλι
Τσίρλα, η	: διάρροια ζώων
Τσιακατάρα, η	: ξύλινη κατασκευή που γύριζε με τον αέρα και έκανε θόρυβο για να διώχνει τα πουλιά από τα σπαρτά
Τσιανάκια, τα	: κουζινικά σκεύη

Τσιαπαλίζω	: σκάβω ελαφρά στο χωράφι, ψιλοχωματίζω
Τσιατί, η	: στέγη
Τσιάφη, η	: πάχνη
Τσιόλι, το	: χονδρό υφαντό στρωσίδι από γίδινα μαλλιά
Τσιούμα, η	: προεξοχή εδάφους
Τσιούμα, η	: ξύλινος κορμός ή πέτρα σκαμμένα, που μέσα στουμπά- νε σπάρει για «πανν'χίδα» (παννυχίδα) ή «σκ'τέλ'» (κόλ- λυβα)
Τοτσ'βές, ο	: μικρό μπρίκι
Τσουράπια, τα	: πλεχτές μάλλινες κάλτσες
Τσιόχαλα, τα	: πέτρες μικρές για τοίχους
Τσιουχαλίζω	: τρώω ελαφρά
Τ'λιγάδι, το	: δικαλωτό ξύλο με το οποίο μαζεύουν το «γνέμα»
Τυρολόγος, ο	: επεξεργασμένο δέρμα μικρού ζώου, που βάζουν οι τσο- πάνηδες τυρί
Τφάν', το	: ξαφνική δυνατή βροχή, μπόρα

Φ

Φασκιώνω	: τυλίγω με πάνες το μωρό
Φελί, το	: κομμάτι πίπτας, πλαστού, ζυματούρας
Φιο, το	: δυνατός βοριάς
Φλέσουρα, τα	: σκουπίδια διάφορα
Φλισούρα, η	: μεγάλος αριθμός εντόμων-ζιζανίων
Φλώρα, τα	: άσπρα πρόβατα και γίδια
Φοκάλισμα, το	: σκούπισμα
Φράμα, το	: φραγμένο χωράφι, βοσκοτόπι κ.λ.π.
Φουρδάκλα, η	: φουσκάλα, αλλεργικό σύμπτωμα
Φούρκα, η	: ξύλινος πάσσαλος για τις φράχτες
Φουρλατίζω	: φοβερίζω μόνο με φωνές χωρίς πρακτικές ενέργειες
Φούσκα, η	: κύστη του γουρουνιού που τη φούσκωναν και έπαιζαν τα παιδιά
Φούσμα, το	: προπαρασκευαστική δύναμη για τρέξιμο, πήδημα κ.λ.π.
Φοριωτήρα, η	: δικαλωτό ξύλο, που βοηθάει να φορτώνουν τα ζώα
Φώλος, ο	: αβγό που αφήνουν στη φωλιά για να γεννούν οι κό- τες
Φωτίκια, τα	: πρώτα ρούχα που δωρίζονται στο βαφτιστήρι από τον ανάδοχο

Χ

Χαϊμαλί, το	: φυλαχτό
Χαλεύω	: ζητάω
Χαμένος, ο	: Νοέμβριος
Χαψιά, η	: μπουκιά
Χειρόπια, τα	: γάντια
Χεράμι, το	: μάλλινο υφαντό στρωσίδι
Χερόβολο, το	: δέμα τσαγιού, ρίγανης, λουλουδιών κ.λ.π. τόσο, όσο να κωράει στην παλάμη
Χ'νόπ'ρους, ο	: φθινόπωρος
Χ'λιάρι', το	: κουτάλι ξύλινο
Χ'λιαρογλύφ'ς, ο	: εργαλείο που πελεκάνε ξύλινα κουτάλια
Χλιμάρες, οι	: θλίψεις
Χόβολη, η	: ζεστή στάχτη στη γωνιά του τζακιού με λίγα κάρβουνα
Χουϊάζω	: φωνάζω δυνατά
Χουϊ, το	: συνήθεια
Χουλουϊώμαι	: συνεχείς αναστεναγμοί
Χουναβιά, η	: βαθιά ρεματιά, κλειστός τόπος
Χούνη, η	: βαθιά ρεματιά, κλειστή τοποθεσία
Χουσμάρ', το	: φαγητό με φρεσκοπηγμένο τυρί
Χουσμέτ' (ια), το, τα	: μικροδουλειές της νοικοκυράς στο σπίτι

Ψ

Ψ'μάρν', το	: αρνί που γεννήθηκε αργότερα από τα άλλα
-------------	---